

Szeifert Ferenc, Berettyóújfalu város polgármesterének köszöntője

Hetedik alkalommal van módom köszönteni a Bihari Diéta ülészakának előadóit és hallgatóságát. Ismét összegyűlhettünk itt, Berettyóújfaluban, abbéli ígéretünkhöz híven, hogy a Bihari Diéta tudományos ülések további rendezését a város saját rendezvényeinek sorába veszi és gondoskodik annak programjairól. Berettyóújfalu Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az ezévi költségvetésének tárgyalásánál egyhangúlag elfogadta, hogy a Bihari Diéta 2009-ben – és remélhetőleg így lesz ez az elkövetkezendő években is – kiemelt támogatásban részesüljön. Az elkezdett műhelymunka tehát folytatódhat. Legutóbb két éve, akkor a Batthyány-év alkalmával hallgathattunk meg előadásokat neves kutatóktól, történészektől.

Most, 2009-ben a figyelem ismét kimondottan városunkra, Berettyóújfalura irányul. Egyfelől idén 30 éve annak, hogy Berettyóújfalu városi rangra emelkedhetett. Másfelől pedig annak apropóján, hogy képviselő-testületünk egy másik döntése értelmében meg kívánjuk jelentetni az 1981-ben elkészült Berettyóújfalu története című várostörténeti monográfia új, a lehető legalaposabban átdolgozott kiadását. Ennek szükségét már régóta érezzük, és bár mi is, mint minden önkormányzat nehézségekkel küzdünk, mégis megpróbáljuk vállalni ezt a feladatot, és annak költségeit önerőnkől finanszírozzuk.

Hajdú-Bihar megye települései a 70–90-es évek folyamán készítették el településtörténeti és/vagy néprajzi monográfiájukat. A szerkesztők és a szerzők túlnyomó részben a Debreceni Egyetem, a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatóságának tagintézményei, illetve a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár munkatársai közül kerültek ki, komoly szakmai nivójú tanulmányokat készítettek a kötetek számára.

E munkák sorában készült el a *Berettyóújfalu története* című kötet is, 1981-ben, Varga Gyula szerkesztésében.

A kötet – a fent említettekhez hasonlóan – több szempont alapján is megújításra szorul:

- a *régészeti* fejezetek tekintetében figyelembe kell venni az 1981 óta a települést érintő régészeti feltárások, ásatások (pl. Bócs-dűlő /2004–2006/) eredményeit, és ezekkel pótolni az időszakot tárgyaló fejezeteket.
- *A termelő erők és a termelési viszonyok története* cím alatt szereplő tanulmányok a település történetének XIII-XIX. századig terjedő szakaszát ölelik fel. Egyfelől a „*korai kapitalizmus*” tárgyalásánál használt szem-

- lélet és hangvétel teszi indokolttá a fejezetek átdolgozását, másrészt pedig újabb források kerültek napvilágra az időszak kapcsán, amelyek feldolgozása ugyancsak monografikus igénnyel kellene, hogy megtörténjen.
- A fejezeten belül szereplő *A bihari - berettyóújfalui hajdúk c. szakasz* mindössze 8 oldal terjedelmet kapott, így településünk történetének e jelentős korszaka (figyelembe véve, hogy Berettyóújfalú és a bihari hajdútelepek többsége 2008-ban emlékezett a hajdúk itteni letelepítésének 400 évfordulójára) nem szerepel kellő súllyal a monográfiában.
 - *A művelődés és népi kultúra c. fejezetben* együtt szerepel az oktatás-, a sajtó- és a könyvtártörténet a néprajzi vonatkozásokkal, holott jóval indokoltabb volna a záró, művelődéstörténeti fejezetekkel párosítani. Mindegyikre egyaránt vonatkozik, hogy 1981 óta valamennyi területen jelentős változások, átalakulások mentek végbe, mely folyamatot részletesen kidolgozva, értékelve ugyancsak a nyilvánosság elé kellene tárni.
 - A néprajzi vonatkozású fejezetek esetében az 1981-ben még rendelkezésre álló empirikus források ma már nem lelhetők fel, viszont az akkor leírtak felhasználásával, és a történeti néprajz írott forrásainak részletesebb feldolgozásával kerekesebb, folyamatmagyarázatokban bővebb, szemléletében pedig frissebb tanulmányok elkészítése válhatna lehetővé.
 - A záró, *A várossá fejlődés útján* címet viselő fejezet a XX. századi átalakulások, társadalmi és kulturális folyamatok bemutatására vállalkozott, de a 70–80-as évek korszakának megfelelően nem a kellő súlyozással és a folyamatok hitelesnek legkevésbé sem nevezhető ismertetésével. Így kimaradt a két világháború közötti időszak szemléletes és hiteles érdemlő bemutatása. Sőt, a város egyik fénykorának tekinthető időszak értékelése jelentősen degradáló, annak tényeleges jelentősége erősen csorbul a leírtak alapján.

Mindezeket figyelembe véve a Berettyóújfalú története és néprajza monografikus feldolgozásának felújítása, illetve újbóli elkészítése mind szerkezeti, mind tartalmi szempontból indokoltnak tekinthető. Megtették ezt előttünk már többen, a fent említett monográfiatulajdonosok közül, említhetném Derecske, vagy Hajdúszoboszló példáját.

A mai alkalommal a monográfia szerzői közül jöttek el hozzánk többen, hogy egyrészt eddigi eredményeikről, másrészt pedig olyan jelenségekről adjanak számot, amelyek a ma ismertetett mélységben egy nagy tanulmánykötetbe nem férhetnek bele. Így több fontos, érdekes részlettel ismerkedhetünk meg alaposabban, szemléletesebben.

Kívánom, hogy a mai nap szolgálja mindannyiunk épülését és gyarapodását. És egyben azt is, hogy az előttünk álló évben minél többen megtudják,

milyen nagy ívű munka van előkészületben, hogy aztán minél több helyi háztartásba, és városunkból elszármazott kezébe és könyvespolcára eljuthasson.

Emellett pedig lehetőség nyílik arra, hogy a már említett előző ülészak, és a mai konferencia előadásai is egybeszerkesztve, a tervek szerint a magyar kultúra napjára - nyomtatott formában is megjelenjenek. Így minden elhangzott fontos részlet megmaradhat a most megjeleni nem tudó érdeklődők, és az utókor számára.

Köszönöm minden résztvevő, előadó és a szervezők - a Bihari Múzeumért Alapítvány és Parola Közhasznú Egyesület - eddigi munkáját. Reméljük, ahogy 2 éve, úgy most is beigazolódik majd az a kívánságunk, hogy találkozzunk a következő, a VIII. Bihari Diéta tanácskozásán is.